

Explaining the Role of Accreditation in Internationalization of the Higher Education System: A grounded Theory Study¹

Azar Abbasi², Maghsoud Farasatkah³, Mojtaba Moazzami⁴

1. This paper was derived from a Ph.D. thesis entitled “Developing model for accreditation of higher education with an emphasis on its internationalization”, Tehran, Iran, 2018-2021 (Supervisor: Maghsoud Farasatkah, Advisor: Mojtaba Moazzami).

2. Ph.D. Student in Educational Management, North Tehran’s Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. abasi_az@hotmail.com.

3. Professor at Institute for Research and Planning in Higher Education, Visiting professor Islamic Azad University, North Tehran’s Branch, Tehran, Iran; (Corresponding author) m_farasatkah@yahoo.com.

4. Assistant Professor, Department of Higher Education Management, Faculty of Management, North Tehran’s branch, Tehran, Iran. m_moazzamiii@yahoo.com.

Article Info

ABSTRACT

Article Type:
Research Article

Received
2022/02/28

**Received in
revised form**
2022/07/26

Accepted
2022/08/03

Published online
2022/08/04

Objective: The purpose of this research was to provide a model for the Role of Higher Education Accreditation with an Emphasis on its Internationalization.
Methods: The research method was qualitative, and 20 university experts were selected by using a targeted and continuous manner and through semi-structured interviews, the codes, concepts and categories of the higher education validation model were identified using the grounded theory method.
Results: The findings showed that based on the degree of conceptual similarity of the codes, 101 codes were extracted and according to their commonality, they were categorized in the form of 62 conceptual clusters and 28 core codes, and finally, the validation model of higher education was designed in the direction of internationalization.
Conclusion: The results obtained from in-depth and semi-structured interviews with 20 experts led to the presentation of a model consisting of 3 causal conditions and 9 intervening factors. Its main phenomenon was quality assurance, both goal and means, which was influenced by 5 environmental conditions of political instability, state economy, social capital, uncertainty avoidance and individualistic cultural contexts. In order to achieve the results obtained in both national and transnational groups, it was necessary to adopt strategies at the university level as well as the government and policy makers.

Keywords: Internationalization, Accreditation, Quality assurance, Grounded Theory, Model

Cite this article: Abbasi, Azar; Farasatkah, Maghsoud; Moazzami, Mojtaba. (2022). Explaining the Role of Accreditation in Internationalization of the Higher Education System: A grounded Theory Study. *Higher Education Letter*, 15 (58): 103-126 Pages.

© The Author(s).

Publisher: Institute for Research & Planning in Higher Education & National Organization of Educational Testing

تبیین نقش اعتبارسنجی در بین‌المللی شدن نظام آموزش عالی: نظریه برخاسته از داده‌ها^۱

آذر عباسی^۲، مقصود فراستخواه^۳، مجتبی معظمی^۴

۲. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. abasi_az@hotmail.com

۳. استاد مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، تهران، ایران؛ (نویسنده مسئول) m_farasatkah@yahoo.com

۴. استادیار گروه مدیریت آموزش عالی، دانشکده مدیریت، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. m_moazzamiii@yahoo.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	هدف: هدف از اجرای این پژوهش، ارائه الگوی نقش اعتبارسنجی آموزش عالی در جهت بین‌المللی شدن بوده است.
دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۰۹	روش پژوهش: روش پژوهش کیفی بوده و ۲۰ خبره دانشگاهی به صورت هدفمند و زنجیره‌ای، انتخاب و از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته، کدها، مفاهیم و مقوله‌های الگوی اعتبارسنجی آموزش عالی با روش نظریه برخاسته از داده‌ها (گراندد تئوری) شناسایی شدند.
اصلاح: ۱۴۰۱/۰۵/۰۴	یافته‌ها: یافته‌ها نشان‌دهنده آن بود که بر اساس میزان تشابه مفهومی کدها، ۱۰۱ کد استخراج و با توجه به وجه اشتراک آنها در قالب ۶۲ خوشه مفهومی و ۲۸ کد محوری دسته‌بندی شدند و درنهایت الگوی اعتبارسنجی آموزش عالی در جهت بین‌المللی شدن طراحی شد.
پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۱۲	نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه عمیق و نیمه ساختاریافته با ۲۰ صاحب‌نظر، الگویی مشتمل بر ۳ شرط علی و ۹ عامل مداخله‌گر ارائه شد. پدیده اصلی آن نیز تضمین کیفیت، هم‌هدف و هم‌وسيله کشف شد که تحت تأثیر ۵ شرایط محیطی ناپایداری سیاسی، اقتصاد دولتی، سرمایه اجتماعی، اجتناب از عدم قطعیت و زمینه‌های فرهنگی فردگرا قرار داشت. به‌منظور نیل به پیامدهایی که در دو گروه ملی و فراملی حاصل می‌شدند اتخاذ راهبردهایی در سطح دانشگاه و همچنین دولت و سیاست‌گذاران ضروری به نظر رسید.
انتشار: ۱۴۰۱/۰۵/۱۳	واژگان کلیدی: بین‌المللی شدن، اعتبارسنجی، تضمین کیفیت، نظریه برخاسته از داده‌ها، الگو.

استناد: عباسی، آذر؛ فراستخواه، مقصود؛ معظمی، مجتبی (۱۴۰۱). تبیین نقش اعتبارسنجی در بین‌المللی شدن نظام آموزش عالی: نظریه برخاسته از داده‌ها، ۱۵ (۵۸)، صفحه ۱۰۳-۱۲۶.

ناشر: مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و سازمان سنجش آموزش کشور حق مؤلف © نویسندگان.

۱. برگرفته از رساله دکتری ارائه الگوی اعتبارسنجی آموزش عالی در جهت بین‌المللی شدن، تهران.

مقدمه

به گفته دی ویت^۱ (۲۰۰۲)، بین‌المللی شدن آموزش عالی نمایانگر مرحله خاصی در افزایش توجه بین‌المللی به آموزش است. پیش از قرن بیستم، گاهی به آموزش بین‌المللی توجه می‌شد اما پس از آن، زمانی که ایالات متحده این عبارت را برای استفاده از سیاست خارجی ابداع کرد، به صورت «آموزش بین‌المللی» شناخته شد. «بین‌المللی شدن آموزش عالی» در دهه‌های اخیر قرن ظهور کرد، یعنی اواخر جنگ سرد، هنگامی که ایالات متحده به تدریج دیدگاه راهبردی تری نسبت به آموزش بین‌المللی پیدا کرد و کم‌کم آن را به پدیده جهانی سازی پیوند داد. در نتیجه، این اصطلاح به زمینه کارکرد اصلی دانشگاه‌ها تبدیل شد و استفاده از آن در سراسر جهان گسترش یافت.

نایت^۲ (۲۰۰۴) بین‌المللی شدن را به عنوان تجمیع ابعاد بین‌المللی، بین فرهنگی و جهانی به هدف‌ها، وظایف یا ارائه تحصیلات عالی تعریف کرده است. بین‌المللی شدن مفهوم تازه‌ای نیست و اغلب برای طرح ابعاد بین‌المللی آموزش عالی مطرح شده است. این تعریف جامع‌ترین تعریف تلقی می‌شود، زیرا این تعریف جدا از ماهیت‌ها، بعد بین فرهنگی و بین‌المللی را هم در تمام زمینه‌های عملکرد دانشگاهی در برمی‌گیرد. از آنجایی که دانشگاه‌ها مناسب‌ترین وسیله برای انجام رساندن فرایند بین‌المللی شدن هستند، در سال‌های اخیر بسیاری از مؤسسات آموزش عالی به طور فزاینده‌ای اقداماتی را برای آماده‌سازی دانشجویان به منظور درک ماهیت متقابل جهان، انجام می‌دهند (برتون^۳، ۲۰۰۳).

در ادبیات مربوط به بین‌المللی شدن، دلایل متعددی برای این مفهوم آورده شده است که از آن جمله می‌توان به ارتقای کیفیت و بهبود استانداردهای آکادمیک اشاره کرد (ون در ونده^۴، ۲۰۰۷؛ آیول^۵، ۲۰۰۹؛ سالاس^۶، ۲۰۱۴؛ سیبر و همکاران^۷، ۲۰۱۶). به عقیده این محققان، بین‌المللی شدن آموزش عالی پتانسیل بهبود کیفیت برنامه درسی، دانشجویان، برنامه‌ها و کارکنان را دارد. در سایه همکاری‌های بین‌المللی و رقابتی که در پدیده بین‌المللی شدن رخ می‌دهد، کیفیت دانشگاه‌ها نیز ارتقا می‌یابد. از سوی دیگر، نیاز به نیروی کاری توانمند و متخصص در بازار کار بین‌المللی، ضرورت کیفیت فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی را دوچندان می‌سازد. بنابراین، کیفیت آموزش عالی به عنوان یکی از عوامل مؤثر بر بین‌المللی شدن از موضوعات بحث برانگیز و مهم در دهه اخیر بوده و پژوهش‌های بسیاری به منظور روش‌های ارزیابی آن صورت گرفته است. با توجه به رسالت دانشگاه در توسعه همه‌جانبه کشورها،

1. De Wit
2. Knight
3. Breton
4. Van der Wende
5. Oyewole
6. Salas
7. Seeber et al

ارزیابی مستمر و الگوهای اعتبارسنجی دانشگاه‌ها، ضروری به نظر می‌رسد. تضمین کیفیت آموزشی با فرایند اعتبارسنجی محقق می‌شود. بنا بر تعریف شورای اعتبارسنجی آموزش عالی اعتبارسنجی را بررسی دقیق دانشگاه‌ها، کالج‌ها یا برنامه‌های آموزشی بر اساس استانداردهای تعریف شده می‌داند که دارای دو هدف بهبود کیفیت و تضمین کیفیت است (حاتمی و همکاران، ۱۳۹۰).

با توجه به آنچه گفته شد، ارائه الگوی اعتبارسنجی در حد و اندازه استانداردهای بین‌المللی، می‌تواند کیفیت آموزش عالی ایران را به سطوح بین‌المللی نزدیک‌تر کند. این نظام یکپارچه ضمن فراهم آوردن زمینه پاسخگویی ملی علم و فناوری به ذی‌نفعان درونی و بیرونی، امکان لازم را برای تضمین کیفیت نظام‌مند آموزش عالی و مقایسه بررسی وضعیت موجود با استانداردهای بین‌المللی، منطقه‌ای و ملی فراهم می‌آورد.

بررسی پیشینه‌ها نشان می‌دهد پژوهش‌های متعددی رابطه بین المللی شدن آموزش عالی و کیفیت آموزش عالی را تأیید کرده‌اند (جانگ^۱، ۲۰۰۹؛ لاپینا و همکاران^۲، ۲۰۱۶؛ لوزنکمپ^۳، ۲۰۱۷). کیفیت آموزش عالی به عنوان بخشی از جامعه‌پذیری علمی موجب بی‌طرفی علمی، فهم بین‌فرهنگی، شفافیت، روشمندی و وفاداری به حقیقت علمی می‌شود. درونی شدن استانداردهای علمی جهانی منوط به مراودات علمی با جامعه جهانی است که خود نیازمند اعتبارسنجی و اطمینان از کیفیت آموزش عالی است. بر این اساس، در پژوهش حاضر، این مسئله بیان خواهد شد که آیا کیفیت مؤسسات آموزش عالی در شرایط فعلی برای بین‌المللی شدن اعتبار دارند یا خیر؟ بنابراین فاصله میان اعتبارسنجی آموزش عالی در سطح ملی (وضعیت موجود) و سطح بین‌المللی مطلوب و تجربه‌شده جهانی (وضعیت مطلوب)، مسئله این پژوهش است. در پژوهش به این سؤال پاسخ داده می‌شود که نقش تضمین کیفیت در بین‌المللی شدن آموزش عالی چیست؟ لازم به ذکر است که مرور ادبیات، بیانگر اهمیت و ضرورت اعتبارسنجی به دلیل رقابت‌پذیری میان دانشگاه‌ها و وجود تنوع در مؤسسات آموزش عالی و تأکید بر رشد کیفی آموزش عالی در اسناد بالادستی نظیر سند ۱۴۰۴ و نقشه جامع علمی کشور است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

مطالعه پیشینه بین‌المللی شدن آموزش عالی نشان می‌دهد تحقیقات بی‌شماری در این زمینه صورت گرفته است و از جنبه‌های گوناگونی به این پدیده نگریسته شده است. به عنوان مثال فواید و هزینه‌ها، انگیزه‌ها، گذشته و آینده، چالش‌ها و فرصت‌ها، بین‌المللی شدن برنامه درسی، نقاط قوت و ضعف، رابطه میان رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و بین‌المللی شدن آنها و بررسی بین‌المللی شدن در اروپا، آفریقا، چین و ...

1. Jang
2. Lapina et al
3. Leusenkamp

از جمله تحقیقات در این حوزه است. پیشینه‌های معرفی شده در ادامه، یافته‌های محقق در خصوص اعتبارسنجی آموزش عالی و به‌ویژه الگوهای ارائه شده اعتبارسنجی در ایران و کشورهای دیگر است. شکرریز و شکرریز (۱۳۹۷) در پژوهش خود با عنوان «نقش بین‌المللی شدن آموزش در ارتقای کیفیت و اثربخشی آموزش عالی» تأثیر تعامل علمی با کشورهای همسایه به‌منظور بین‌المللی شدن آموزش عالی و ارتقای کیفیت آن را بررسی کردند. در این پژوهش توصیفی-تحلیلی، پس از جستجو در اسناد و پایگاه‌های اینترنتی و بررسی سوابق پژوهشی، محققان به این نتیجه رسیدند که آنچه در نظام آموزش عالی کشورمان باید مورد اهتمام جدی قرار گیرد، تدوین برنامه‌های راهبردی برای بین‌المللی کردن دانشگاه‌ها است تا جایگاه آموزش عالی کشورمان در عرصه‌های رقابتی بین‌المللی ارتقا یابد. تعامل و ارتباط با کشورهای همسایه و حمایت از پروژه‌های تحقیقاتی بین‌المللی می‌تواند در بهبود کیفیت آموزش عالی در کشور مؤثر واقع شود.

هوشمند همدانی (۱۳۹۷) در پژوهش خود با عنوان «نقش تعاملات بین‌المللی در کیفیت آموزش عالی: کیفیت و بین‌المللی شدن آموزش عالی» به این مسئله پرداخته است که تعاملات بین‌المللی از جمله فرصت مطالعاتی اعضای هیئت علمی یا دانشجویان، راهنمایی رساله مشترک، دوره‌های مشترک، مقاله‌ها و پژوهش‌های مشترک، فرایندهای مشترکی دارند که ضرورت و نیاز به وجود معیارها و سازوکارهای لازم و ملزومات و چالش‌ها و فرصت‌های مترتب را پدیدار می‌کنند. روش‌های همکاری نیز بخش دیگری از پژوهش را تشکیل داده و شامل بازدید هیئت‌ها، انعقاد تفاهم‌نامه، ایجاد مدارک دوگانه و پروژه‌های مشترک تحقیقاتی بوده‌اند. در پایان، محقق نتیجه‌گیری کرده است مؤلفه‌های شش‌گانه فرایند بین‌المللی شدن باید مورد بازبینی قرار گیرند و نوع همکاری بین‌المللی به گونه‌ای انتخاب شود که به جای شیوه عمودی و از بالا به پایین و یک‌سویه به صورت افقی و تعامل دوطرفه برنامه‌ریزی و اجرایی شود و به گونه‌ای طرح‌ریزی شود که در حقیقت باعث ارتقای کیفیت مؤسسات همکار شود.

صادقی‌مندی و همکاران (۱۳۹۷)، پژوهشی را با عنوان «نقش نهادهای ارزشیابی و تضمین کیفیت منطقه‌ای و بین‌المللی در توسعه کیفیت نظام‌های آموزش عالی» اجرا کردند. آنها در این پژوهش، ۱۳ نهاد منطقه‌ای و بین‌المللی تضمین کیفیت را بررسی کردند؛ از جمله این نهادها، ENQA، APQN، INQAAHE بود. بر اساس یافته‌های این پژوهش، برخی از هدف‌های این نهادها عبارت بودند از:

۱. تهیه، گردآوری و انتشار دانش و اطلاعات در مورد نظریه‌ها، مهارت‌ها و فعالیت‌های در حال توسعه در ارزشیابی، بهبود و حفظ کیفیت آموزش عالی.
۲. توانمندسازی اعضا برای شناخت سیستم‌ها و رویه‌های تضمین کیفیت مناسب و ارائه آموزش مستمر برای افراد و سازمان‌ها از طریق فعالیت‌های اعتبارسنجی یا تضمین کیفیت

۳. ترویج و ارتقای عملکرد مطلوب به وسیله حفظ و بهبود کیفیت در آموزش عالی
۴. ترویج هماهنگ سازی استانداردهای تضمین کیفیت در سراسر کشورها
۵. ارائه مجموعه دیدگاه های اعضا در مورد موضوعات مربوط به کیفیت در آموزش عالی از طریق برقراری ارتباط با نهادهای بین المللی و دیگر ابزارها
۶. ارائه خدمات ارزشیابی به نهادهای تضمین کیفیت در صورت درخواست
- در پایان تحقیق، پژوهشگران به این نتیجه رسیدند که مهم ترین حوزه های فعالیت شبکه ها و نهادهای منطقه ای و بین المللی ارزشیابی و تضمین کیفیت آموزش عالی از طرق ترویج و ارتقای عملکرد، فرهنگ سازی، توانمندسازی اعضا، تبادل تجربه و همکاری و ارائه مشاوره و خدمات تخصصی به ارتقای کیفیت آموزش عالی یاری می رسانند.
- در پژوهش دی ویت و آلتباخ^۱ (۲۰۲۱) با عنوان «بین المللی شدن در آموزش عالی: روندهای جهانی و توصیه هایی برای آینده آن» بین المللی شدن به عنوان دستور کار استراتژیک در آموزش عالی معرفی شده است. هدف از اجرای این پژوهش، بررسی عوامل کلیدی بوده است که بر بین المللی شدن تأثیر گذاشته و از آن تأثیر می پذیرند. همچنین داده ها، روندها و چالش های داخلی و خارجی در مسیر بین المللی شدن آموزش عالی مورد بحث قرار گرفته اند. در این پژوهش، پس از بررسی پیشینه اعتبارسنجی و انواع استراتژی های مربوط به آن، به چالش های پیش رو اشاره شده است. از جمله چالش های معرفی شده همه گیری بیماری کوید ۱۹، رسیدگی به نیازهای جمعیت مهاجر و پناهنده، آموزش بین المللی مشارکتی بوده است. نکته مهم در پژوهش این است که به عقیده محققان، بین المللی شدن فرایند عمدی ادغام ابعاد بین المللی، بین فرهنگی یا جهانی در هدف، کارکردها و ارائه آموزش پس از دوره متوسطه به منظور ارتقای کیفیت آموزش و پژوهش برای همه دانشجویان و کارکنان و کمک معنادار به جامعه بوده است. به عبارت دیگر، ارتقای کیفیت آموزش عالی از کارکردهای بین المللی شدن برشمرده شده است.
- یافته های تحلیل کیفی موتوا و ناودونوف^۲ (۲۰۲۰) با عنوان «بیست سال اعتبارسنجی در آموزش عالی روسیه: درس های آموخته شده»، نشان دهنده آن بود که روند تحولات اعتبارسنجی آموزش عالی طی ۲۰ سال گذشته در روسیه با تغییرات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ارتباط داشته است. آموزش عالی این کشور در دوره ای از تاریخ خود تحت تأثیر عوامل خارجی و داخلی تغییرات چشمگیری را در ساختار و تضمین کیفیت تجربه کرده است. این تحولات به رویکردهای مختلفی برای اعتبارسنجی منجر شده است: دولتی و مستقل، اجباری و داوطلبانه، ملی و بین المللی.

1. De Wit & Altbach
2. Motova & Navodnov

«مروری بر بین‌المللی شدن آموزش عالی ویتنام» عنوان پژوهش دیگری است که ترن و مارگینسون^۱ در سال ۲۰۱۸ اجرا کردند. در این پژوهش، بین‌المللی شدن پاسخی به نیازهای جامعه، نیاز به سرمایه انسانی و تحولات جهانی ذکر شده است. به عقیده پژوهشگران، اصلاحات اقتصادی ۳۰ سال اخیر، نشان‌دهنده عزم این کشور برای دور شدن از جهت‌گیری درون‌گرا به سوی یکپارچگی جهانی بیشتر بوده است. البته با این وجود سیستم آموزش عالی ویتنام به دنبال راه‌های مؤثری برای پیاده‌سازی بین‌المللی شدن بوده است. به زعم پژوهشگران در پاسخ به تغییر تقاضاهای بومی و نیروهای جهانی دولت ویتنام استراتژی بین‌المللی شدن را اجرا کرده است. در پژوهش ضمن بررسی سیاست‌های بین‌المللی شدن، اقدامات و تمایلات به جنبه‌های مختلف بین‌المللی شدن از جمله آموزش فراملی، تضمین کیفیت بین‌المللی، به رسمیت شناختن سایر مدارک تحصیلی و... توجه شده است. در این پژوهش عنوان شده است که برای افزایش ظرفیت فارغ‌التحصیلان برای عملکرد مؤثر، مشارکت و رقابت در بازار کار داخلی و همچنین در منطقه آسیا و اقیانوسیه، بین‌المللی کردن آموزش عالی به عنوان یکی از راهبردهای حیاتی شناخته شده است. بنابراین در سطح سیاست، بین‌المللی شدن به عنوان رویکردی برای افزایش ظرفیت نهادی، ارتقای کیفیت آموزش و همگامی با تحولات بین‌المللی و سریع در منطقه و جهان در نظر گرفته شده است.

لوزنکمپ (۲۰۱۷)، پژوهشی را با عنوان «بین‌المللی شدن و کیفیت آموزش عالی، نگاه دقیق‌تر به تأثیر تنوع فرهنگی» اجرا کرده است. در پژوهش با توجه به اهمیت بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها و جذب دانشجویان بین‌المللی و وجود تنوع فرهنگی میان آنها، به این مسئله اشاره شده است که تا چه اندازه تنوع فرهنگی بر کیفیت آموزش عالی دانشگاه‌های تحقیقاتی اروپا تأثیر می‌گذارد؟ این پایان‌نامه فرضیه‌ای را آزمایش کرده است که درجه بالاتری از تنوع فرهنگی سطح کیفیت آموزش عالی در دانشگاه‌های تحقیقاتی را بهبود می‌بخشد. ضمن مقایسه کشورهای اروپایی به روش پژوهش همبستگی، رابطه دو متغیر تنوع فرهنگی و کیفیت آموزش عالی نیز بررسی شده است. نتایج نشان داد که بین تنوع فرهنگی و کیفیت آموزش عالی همبستگی وجود دارد زیرا فرضیه اصلی به طور آزمایشی توسط داده‌ها تأیید شده بود؛ به عبارت دیگر، پژوهش نشان‌دهنده این موضوع بود که بین‌المللی شدن آموزش عالی به طور غیر مستقیم و از طریق تنوع فرهنگی بر کیفیت آموزش عالی تأثیرگذار بوده است.

«بین‌المللی شدن و تأثیر آن بر کیفیت آموزش عالی در آفریقا» پژوهش دیگری است که آیول (۲۰۰۹) به انجام رسانده است. هدف از اجرای این پژوهش، بررسی چگونگی استفاده از دانش برای کاهش شکاف درآمدی آفریقا با اقتصادهای توسعه‌یافته جهان بوده است. به عقیده پژوهشگر، بین‌المللی شدن یکی از نیروهایی است که آموزش عالی را انتقال و شکل می‌دهد. وی بین‌المللی شدن را دارای پتانسیلی دانسته

1. Tran & Marginson

است که باعث بهبود کیفیت برنامه درسی، دانشجویان، برنامه‌ها، کارکنان و امکانات سیستم آموزش عالی می‌شود. روش مورد استفاده در این گزارش، گردآوری و تجزیه و تحلیل داده‌های ثانویه بوده است. مواد و منابع از داده‌های موجود، از جمله نشریات، اینترنت و گزارش‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته که به درستی تأیید شده است. پژوهش پس از تقسیم بین‌المللی شدن به دو دسته بین‌المللی شدن در خانه و بین‌المللی شدن فراملی، نوع اول را در آفریقای جنوبی محتمل دانسته است که شامل پشتیبانی از دانشجویان خارجی، قراردادهای بین‌المللی، همکاری‌های بین‌المللی و تحرک دانشجویی دانسته است. اما در نیجریه بین‌المللی شدن شامل همکاری با سایر مؤسسات خارجی و عضویت در شبکه‌های بین‌المللی و مطالعه زبان‌های خارجی بوده است. در این پژوهش درباره تأثیرات مثبت بین‌المللی شدن بر کیفیت برنامه درسی، برنامه‌های مؤسسات، همکاری‌های پژوهشی، آموزش بدون مرز و توسعه منابع انسانی نیز بحث شده است و در نهایت این نتیجه به دست آمده است که بین‌المللی شدن آموزش عالی از طریق فرایندهای زیر بر بهبود کیفیت آموزش عالی تأثیر می‌گذارد:

- همکاری بین‌المللی در تضمین کیفیت
- به اشتراک گذاری اطلاعات و شبکه‌سازی در مورد مسائل کیفیت
- تلاش‌های هماهنگ‌سازی منطقه‌ای
- تحقیق در مورد چالش‌های تضمین کیفیت در مناطق مختلف
- ظرفیت‌سازی ملی، منطقه‌ای و قاره‌ای برای تضمین کیفیت
- آموزش تضمین کیفیت برای دانش‌آموزان، والدین و سایر ذی‌نفعان

در مجموع، بر اساس آنچه گفته شد می‌توان دریافت که رابطه بین‌المللی شدن آموزش عالی و بهبود کیفیت آن از دیدگاه شماری از محققان و در پژوهش‌های اجرا شده، مورد تأیید قرار گرفته است. اما نکته مهم این است که در تحقیقات پیشین، تأثیر بین‌المللی شدن و پتانسیل آن بر ارتقای کیفیت آموزش عالی مورد بحث قرار گرفته است، اما تاکنون تأثیر کیفیت آموزش عالی و تضمین کیفیت آنکه با فرایند اعتبارسنجی محقق می‌شود، بر تسهیل فرایند بین‌المللی شدن، بررسی و مطالعه نشده است؛ بنابراین در پژوهش حاضر تلاش شده تا الگویی ارائه شود که کارکرد فرایند اعتبارسنجی آموزش عالی را در جهت بین‌المللی شدن آن نشان دهد.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش بر حسب هدف کاربردی، با رویکرد کیفی و روش برخاسته از داده‌ها (گراندد تئوری) بود. پس از بررسی عمیق و شناخت بیشتر موضوع، نخست ادبیات و پیشینه مرتبط با موضوع بررسی و مطالعه شد و به دلیل نبود نظریه یا الگوی اعتبارسنجی آموزش عالی در جهت بین‌المللی شدن، شیوه برخاسته

از داده‌ها انتخاب شد. مشارکت‌کنندگان این پژوهش ۲۰ تن از خبرگان دانشگاهی بودند که به روش نمونه‌گیری هدفمند و زنجیره‌ای انتخاب شدند. در پژوهش حاضر از ابزار مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختاریافته به منظور گردآوری داده‌ها استفاده شد. سپس نسخه اشتراوس و کوربین در پژوهش به کار گرفته شد تا بر دقت تکنیکی کار، شفافیت فرایند مرحله‌مند کدگذاری و توزیع داده‌ها به خوشه‌های مقوله‌ای مشخص و قابلیت مقایسه بودن کار در قالب یک مدل پارادایمی تأکید شود. درنهایت نیز پدیده اصلی، شرایط علی، راهبردها، شرایط محیطی، شرایط مداخله‌گر و پیامدها به وسیله کدگذاری سه مرحله‌ای (کدگذاری باز، محوری و انتخابی) به دست آمد. به منظور روایی و اعتبار پژوهش از ۱۶ ملاک فراستخواه (۱۳۹۶) به شرح ذیل استفاده شد:

صحت راهبرد روش شناختی، الزامات معرفت‌شناختی، الزامات تکنیکی و شیوه‌های انجام کار، حساسیت نظری، کفایت منطقی، صحت ابزار و قابلیت اعتماد و ثبات آنها، دقت و کفایت استنادات و کدبندی‌ها، انباشت محتوایی فرایند گردآوری داده‌ها، کفایت نمونه، قابلیت اطمینان در داده‌ها، روایی محتوایی مقوله‌های استنباط شده، اشباع نظری، استشهاد نظری، قابلیت ساخت پرسشنامه برای تبیین، قابلیت مقایسه، افزایش دقت نظریه با به‌کارگیری نرم‌افزارهای مناسب.

یافته‌ها

تحلیل مصاحبه‌های انجام شده به ۱۰۱ کد باز و شناسایی مفاهیم به ۶۲ خوشه مفهومی و درنهایت تقلیل آنها به ۲۸ کد محوری منجر شد. از ارتباط میان مقوله‌های اصلی الگویی به دست آمد که در شکل (۱) نمایش داده شده است. عناصر الگوی به دست آمده به شرح ذیل هستند:

پدیده اصلی

با بازنگری‌های چندباره و نگاهی عمیق، پژوهشگر از فحوای متن پیاده شده مصاحبه‌ها دریافت اصلی‌ترین مقوله در الگوی اعتبارسنجی، تضمین کیفیت آموزش عالی است که در همه جا به عنوان هدف و همچنین وسیله‌ای برای رسیدن به بین‌المللی شدن آموزش عالی به چشم می‌خورد. بنابراین پدیده مرکزی توسط محقق «تضمین کیفیت آموزش عالی: هم‌هدف و هم‌وسيله» نام‌گذاری شد.

شرایط علی

موجبات علی، شامل عواملی است که مستقیماً به پدیده اصلی تضمین کیفیت آموزش عالی و کیفیت آن (کیفیت فارغ‌التحصیلان، کیفیت استادان، کیفیت پژوهش، اعتبار مدرک تحصیلی و کیفیت دانشجویان) منجر می‌شوند و منشأ تضمین کیفیت و اعتبارسنجی آموزش عالی هستند. در پژوهش حاضر، سه عامل اصلی کشف به شرح ذیل شد:

۱- الزامات رقابتی شدن روزافزون: نخستین عامل برای ارائه الگوی اعتبارسنجی در جهت بین‌المللی شدن، رقابت شدید میان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی است. بروز تغییرات جدید نظیر رشد کیفی دانشجویان، کثرت و تنوع مؤسسات، آموزش عالی را به محیطی رقابتی تبدیل کرده است. یکی از مشارکت‌کنندگان اعتقاد داشت: «دانشجو در صورتی کشور ما را تأیید می‌کند که مؤسسات بین‌المللی تأییدی بر کیفیت آن گذاشته باشند، کیفیت این دانشگاه به لحاظ خدمات آموزشی، به لحاظ پژوهشی و به لحاظ فسیلیتی و امکاناتی که وجود دارد. اگر این اتفاق بیفتد هم وجهه بیرونی متفاوت خواهد شد و هم سیل دانشجویی هم که به سمت ما گسیل می‌شود، متفاوت خواهد شد».

۲- نیاز به سرمایه انسانی تعالی‌یافته: آموزش عالی نقش معنی‌داری در توسعه کشورها دارد و تربیت سرمایه انسانی متخصص و تحقیق و توسعه را می‌توان به‌عنوان رسالت‌های اصلی آموزش عالی در ارتباط با رشد و توسعه اقتصادی در هر کشوری به‌شمار آورد (نظرزاده و نادری، ۱۳۹۴). بدون تردید دانشگاه در هزاره سوم، نقش‌آفرین اصلی تحولات خواهد بود و کانون اصلی تربیت نیروی انسانی متخصص و آموزش‌دیده است که با برخورداری از ایده‌ها و اندیشه‌های نو هر لحظه در شریان‌های حیاتی جامعه نیروی نوینی را تزریق می‌کند (میارکلای و میارکلای، ۱۳۹۱). شکی نیست که دانشگاه‌های باکیفیت، فارغ‌التحصیلان توانمندتری را تربیت خواهند کرد.

۳- تقاضاگرایی: نظام‌های آموزشی برای حفظ و بقای خود و رقابت در دنیای امروزی ناگزیر از بهبود کیفیت هستند؛ زیرا کیفیت با توجه به نیازهای اجتماعی و مخاطب تعریف می‌شود و این نیازها و تقاضاها همواره در حال تغییر است. بنابراین لازم است برای تطابق با آنها تمامی نظام‌ها برای بهبود کیفیت خود اقدام کنند. در این میان، نظام آموزش عالی از موقعیت ویژه‌ای برخوردار است، چراکه مخاطبان متعدد و متنوعی از محصولات و تولیدات این نظام بهره‌مند می‌شوند و این مسئله بیانگر این است که این نظام اهمیت بسزایی دارد (زین‌آبادی و همکاران، ۱۳۸۴).

به اعتقاد یکی از مشارکت‌کنندگان «ناخودآگاه آموزش عالی در ایران از طرف متقاضی شکل قدیم خود را از دست می‌دهد. چون افراد آگاه می‌شوند یعنی آموزش عالی لزوماً خانواده‌ها می‌دانند این رشته شغل برای بچه‌هاشون ایجاد نمی‌کند، بنابراین دقت می‌کنند چه رشته‌ای و کجا بخوانند. مثلاً ۲۰ سال

پیش اگر یک فردی از تبریز دوره کاردانی دانشگاه آزاد در بندرعباس قبول می شده است در خانواده جشن می گرفتند که دانشگاه قبول شده، الآن ممکن است خیلی رشته‌ها را در شهر خودشان هم بدون کنکور قبول شوند، ولی نخوانند یعنی این متقاضی آگاه است شرط اول کیفیت که در ایران باید گام‌هایش برداشته شود».

شرایط محیطی

پدیده اعتبارسنجی آموزش عالی، در شرایط محیطی خاص حاصل می شود. شرایط محیطی تأثیر با واسطه بر پدیده اصلی از طریق راهبردها دارد. در مطالعه حاضر، شرایط محیطی از پنج مقوله اصلی تشکیل شده است که عبارت‌اند از: ناپایداری سیاسی، اقتصاد دولتی، سرمایه اجتماعی، اجتناب از عدم قطعیت و زمینه‌های فرهنگی فردگرا.

عوامل مداخله‌گر

عوامل مداخله‌گر که از جنس محیط هستند، حوادث و اتفاقاتی هستند که اثر شرایط عالی را کاهش می دهند یا باعث تغییر آن می شوند. در این پژوهش ۹ عامل مداخله‌گر به شرح ذیل یافت شده است:

۱- غلبه نگاه سیاسی در آموزش عالی: از جمله عوامل مداخله‌گر در الگوی اعتبارسنجی آموزش عالی در جهت بین‌المللی شدن، نگاه سیاسی به پدیده بین‌المللی شدن و اعتبارسنجی آموزش عالی است. به عقیده امین مظفر و همکاران (۱۳۹۴) سیاست زدگی، پدیده‌ای پیچیده است که در غالب موارد به صورت دوقطبی بین حوزه سیاست و حوزه بوروکراسی متجلی می شود اما وجود برخی از شرایط پیچیدگی آن را افزایش می دهد و ابهام چندقطبی شدن را نشان می دهد. توزیع قدرت سیاسی مانع تحقق شایسته‌سالاری در نظام آموزش عالی و هدف‌ها و مأموریت آن، برنامه‌های وزیر و قوانین مصوب برای توسعه آموزش عالی می شود.

۲- زیرساخت‌های آمار و اطلاعات: یکی از کارکردهای کیفیت در آموزش عالی جریان اطلاعاتی است. دانشگاه باید اطلاعات را داخل دانشگاه و بیرون از دانشگاه به صورت گسترده، آزاد و مستمر توزیع کند. اطلاعات برای سیستم دانشگاهی هسته اصلی حیات است و می تواند علم و فناوری تولید کند و درعین حال برای دانشجویان و محیط‌های خارج از دانشگاه برانگیزاننده باشد. به این ترتیب، کارکرد اطلاعاتی دانشگاه زمینه‌ساز بهبود سازمان دانشگاه و فراهم آوردن امکان پاسخگویی دانشگاه به مخاطبان خود است. کارکرد پاسخگویی از طریق انعکاس نیازها و تمایلات مخاطبان داخل دانشگاه و بیرون از دانشگاه، امکان توسعه و تولید اطلاعات و تغییرات مستمر را در دانشگاه‌ها به وجود می آورد (یمنی دوزی سرخابی، ۱۳۹۷).

۳- زیرساخت‌های فناوری: بسیاری از دانشگاه‌های معتبر جهان با استفاده از زیرساخت‌های فناوری، دوره‌های آموزش مجازی ایجاد کرده و از این طریق به جذب دانشجویان سایر کشورها اقدام کرده‌اند.

اداره سازمان‌ها و نظام‌های مرتبط با آموزش عالی در وضعیت کنونی به شیوه سنتی دیگر کارایی لازم را ندارد. فناوری جدید به ظهور مؤسسات خدماتی و اطلاعاتی منجر شده است که ساختار کاملاً متفاوتی با الگوهای قدیمی مدیریت در سازمان‌های صنعتی و تولیدی و خدماتی دارند. این سازمان‌ها که به نام سازمان‌های فرامدرن مطرح هستند ویژگی‌های خاصی از جمله وابستگی شدید به فناوری اطلاعات، ارائه محصول و خدمات بر اساس نیاز همه مشتریان، ارتباط مستقیم با مشتریان دارند (وحدت و اولیا، ۱۳۸۳، ص ۶۹۵). ایجاد تسهیلات ارتباطی و استفاده از امکانات رایانه‌ای و شبکه اینترنت، توانایی‌های مربوط به بین‌المللی شدن همکاری‌های علمی در جهان را بیش از پیش مهیا می‌سازد (توسلیان، ۱۳۹۵).

۴- نفوذ ذی‌نفعان در سیاست‌گذاری: نظام آموزش عالی مانند هر سیستم پیچیده اجتماعی، در مقابل نفوذ قدرت‌های بیرونی قرار دارد. نهاد دانشگاه در مسئولیت‌پذیری، پاسخگویی، قدرت، حکومت، مردم، سایر ذی‌نفعان و ... همواره با این چالش روبروست. به عنوان مثال، سیاسی بودن عزل و نصب مدیریت‌های دانشگاهی، یا قدرت گرفتن برخی افراد و تشکیل باندهایی از افراد که موجب پایمال شدن حقوق دانشجویان می‌شود، ممکن است ارزیابی و اعتبارسنجی آموزش عالی را بی‌اعتبار کند.

۵- تعارض منافع: به عقیده فراستخواه (۱۳۹۶)، با توجه به اینکه ارزیابی دانشگاه‌های کشور عموماً توسط یک هیئت بازدیدکننده از خارج از نظام مورد ارزیابی انجام می‌گرفته، با توجه به محدودیت زمانی، آشنایی کامل نداشتن با برنامه مورد ارزیابی و بعضاً حمایت نشدن از سوی کارکنان و دست‌اندرکاران نظام مورد ارزیابی از کارایی لازم برخوردار نبوده و نتوانسته شوق و انگیزه اعضای هیئت علمی و کارکنان را در خصوص استفاده از نتایج ارزیابی‌ها در برنامه‌ریزی‌های آتی، در جهت بهبود وضعیت سازمان برانگیزد.

۶- تحویل امر اعتبارسنجی به نظارت بوروکراتیک: جایگزین شدن روند اعتبارسنجی و پیاده‌سازی مفهوم تضمین کیفیت با نظارت بوروکراتیک، از جمله عوامل مداخله‌گری بود که محقق طی بررسی‌های به عمل آمده به دست آورد. بازرگان (۱۳۷۶) در بررسی سابقه ارزشیابی در کشور اظهار داشته است به رغم وجود دفتر نظارت و ارزیابی، کوشش‌هایی که برای قضاوت درباره کیفیت فعالیت‌های دانشگاهی در ایران انجام گرفته است، پراکنده و غیرمستمر بوده و بیشتر در مرحله طرح باقی مانده بودند.

۷- استفاده از زبان واسط فارسی در آموزش عالی: در نظام آموزش عالی ایران، تنها زبان مورد استفاده، زبان فارسی است. در تدریس، پژوهش‌های انجام گرفته به ندرت از زبان‌های بین‌المللی نظیر زبان انگلیسی استفاده می‌شود. در پژوهش قلاوندی و همکاران (۱۳۹۷) که به منظور تحلیل و ارزیابی جایگاه دانشگاه‌های کشور در شاخص‌های بین‌المللی شدن آموزش عالی از دیدگاه دانشجویان اجرا شده بود، عدم توانمندی اعضای هیئت علمی از جمله تسلط به زبان انگلیسی جزو موانع درونی تضعیف‌کننده بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها تلقی شده است.

۸- انزوای سیاسی: به منظور رسیدن به استانداردهای بین‌المللی کیفیت، تعامل دانشگاه‌ها با سایر کشورها ضروری به نظر می‌رسد. کشورهای غیر غربی از جمله ایران در دو سده گذشته به دلیل عقب‌ماندگی مفرط علمی، در ارتباطات علمی و دانشگاهی با جهان خارج، عمدتاً ارتباطی منفعل، یک‌سویه، غیر مشارکتی و عملاً بسیار کم حاصل داشته‌اند. در گذشته هدف این کشورها از ارتباط دانشگاهی، اخذ و اقتباس و آشنایی با علم مدرن و محصولات و نتایج آن بود. اما امروزه با توجه به تنوع رشته‌ها، گسترش مقاطع تحصیلات تکمیلی، افزایش نسبی بودجه و میزان تحقیقات علمی در بسیاری از کشورهای در حال توسعه برای ارائه و بازاریابی برای تولیدات علمی خود و بهره‌برداری از نتایج سرمایه‌گذاری‌ها و تلاش‌های محققان و دانشگاهیان خود در بازار جهانی علم و پژوهش سیاست‌گذاری و تلاش می‌کنند (فاضلی، ۱۳۸۳).

۹- تحریم‌های سیاسی و اقتصادی: محسنی (۱۳۹۶) در پژوهش خود تأثیر تحریم‌ها بر همکاری‌های علمی و فناوری بین‌المللی را از جمله تهدیدات بین‌المللی شدن آموزش عالی دانسته است. بدیهی است، تحریم‌های سیاسی و اقتصادی باعث ایجاد محدودیت در مناسبات دانشگاهی خواهد شد و مانعی در برابر فرایند بین‌المللی شدن آموزش عالی کشور خواهد بود. در بخش‌های آموزشی برای جذب استادان بین‌المللی و پرداخت حقوق آنها مشکل ایجاد خواهد کرد، دریافت شهریه از دانشجویان بین‌المللی را با مسائل مختلفی روبرو خواهد کرد. در بخش پژوهش ارتباطات استادان و دانشجویان را برای انتشارات و تولیدات علمی مشترک با سایر دانشگاه‌های جهان تحت تأثیر قرار خواهد داد، تهیه دستگاه‌ها و تجهیزات آزمایشگاهی را غیرممکن خواهد ساخت. بنابراین تحریم‌ها از جنبه‌های مختلف آموزش عالی را تحت تأثیر قرار خواهد داد.

راهبردها

در این پژوهش، راهبردهایی به دست آمد که اجرای آنها به رسیدن به پیامدها منجر خواهد شد. این راهبردها عبارت‌اند از:

۱- راه‌اندازی پردیس دانشگاهی: ایجاد شعبه‌های دانشگاهی در سایر کشورها (پردیس خارجی) از مؤلفه‌های همکاری‌های علمی بین‌المللی است که مشارکت‌کنندگان در پژوهش جهت همکاری‌های علمی- بین‌المللی در آموزش عالی ایران از آن نام برده‌اند.

۲- آموزش مجازی: رویکرد یادگیری از راه دور در آموزش عالی امروز از یک سو و بین‌المللی شدن آموزش عالی در جهان سراسر تغییر و موقعیت‌های غیر قابل پیش‌بینی، باعث کم‌رنگ شدن مرزهای آموزش عالی میان کشورهای مختلف شده است. به عقیده کاستلز^۱ ظهور نظام نوین ارتباطات الکترونیکی در جهان، باعث یکپارچه‌سازی رسانه‌های ارتباطی و تعامل آنها شده و در حال دگرگونی

1. Castlez

فرهنگ هاست. چنانچه دانشکده‌های مجازی به مشارکت علمی و استفاده از این فناوری مبادرت نکنند، در فرایند جهانی سازی جایگاهی نخواهند داشت (سلاجقه و همکاران، ۱۳۹۶).

۳- شایسته‌سالاری: انتخاب متخصصان اعتبارسنجی بر اساس دانش و صلاحیت حرفه‌ای آنها از نکاتی بود که مشارکت‌کنندگان به آن اشاره کرده بودند. برای به کارگیری توانایی و استعداد‌های بالقوه منابع انسانی در سازمان به منظور تحقق هدف‌های آن لازم است، ضمن شناخت کارکنان، آنها را در جایگاه مناسب با توانایی و قابلیت‌هایشان قرار داد. به عبارت دیگر، به شایستگی افراد جهت قرار گرفتن در جایگاه سازمانی آنها توجه شود. در نظام آموزش عالی نیز مدیران، هیئت علمی و کارکنان از این قاعده مستثنا نیستند. با توجه به نقش مدیران در تدوین مأموریت و هدف‌های دانشگاه و توانمندی آنها در پیشبرد هدف‌ها بسیار مؤثر خواهد بود (توفیقی داریانی، ۱۳۸۸). مشارکت‌کنندگان پژوهش معتقد بودند کارکنان توانمند با مشارکت خود در تحقق هدف‌های دانشگاه مؤثر خواهند بود و از طریق دانش و مهارت آنها عملکرد آموزشی و پژوهشی دانشگاه ارتقا خواهد یافت.

۴- اشاعه فرهنگ اعتبارسنجی: مشارکت‌کنندگان به اصلاح نگاه به اعتبارسنجی اعتقاد داشتند به گونه‌ای که درون‌زا شدن این مسئله باید مدنظر قرار داده شود و نباید اعتبارسنجی دستوری باشد. احساس نیاز به اعتبارسنجی باید بدون بخشنامه یا نگاه از بالا به پایین در آموزش عالی ما به وجود بیاید.

پیامدها

در پژوهش حاضر از مجموع پاسخ‌های مشارکت‌کنندگان تعداد ۱۱ کد محوری حاصل شد. پیامدهای به دست آمده در دو سطح ملی و فراملی قابل طبقه‌بندی بودند. پیامدهای فراملی عبارت بودند از:

۱- تعاملات بین فرهنگی: مشارکت‌کنندگان بر فضای بین فرهنگی تأکید زیادی داشتند. به عقیده یکی از آنها «در سطح مؤسس مسائل مهمی هست که یکی از آنها فضای بین فرهنگی است که باید به خوبی به آن توجه کنید. یعنی چقدر توانسته‌ایم این فضا رو شکل بدهیم و رقم بزنیم. در تجربه بازدید از کشورهای هم‌سطح نظیر ترکیه یا بلغارستان این فضا عالی است».

۲- بین‌المللی شدن: یکی از مشارکت‌کنندگان در این خصوص اظهار داشت: «من بین‌المللی شدن رو عین کیفیت می‌دانم، وقتی شما در سطح بین‌الملل رقابت کنید باید خودتون رو بالا بکشید و کیفیتتون در حدی باشه که بتواند با کشورهای دیگه تعامل و ارتباطات سازنده اعم از پژوهش، تبادل دانشجو، استاد و خیلی از کارهای دیگه داشته باشید. در حوزه بین‌المللی شدن دنبال انجام پروژه‌های مشترک و خیلی چیزهای دیگه می‌تواند باشید. بنابراین خود این بین‌المللی شدن به نوعی مکمل کیفیت هست. و منجر به ارتقای کیفیت می‌شود و خود ارتقای کیفیت هم باز باعث می‌شود که موسسه

به سمت بین‌المللی شدن هم حرکت کند. یعنی این دو مسئله خیلی می‌تواند به هم کمک کند». ۳- ارتقا در رتبه‌بندی جهانی: به عقیده یکی از مشارکت‌کنندگان «یکی از بزرگ‌ترین پیامدهایی هم که می‌تواند بحث‌های بین‌المللی شدن و حتی اعتبارسنجی مرتبط با آن باشد این است که ما در رنکینگ‌های بین‌المللی جایگاه دانشگاهمان بالاتر برود. طبیعتاً مثل یک حلقه است جایگاه بالاتر جذب پژوهشگرهای بین‌المللی بیشتر».

اما در سطح ملی نیز پیامدهایی خواهیم داشت که در ادامه بررسی می‌شود: ۴- وجهه و شهرت دانشگاه: کیفیت دانشگاه از طریق رعایت استانداردهای بین‌المللی دانشگاه را در قیاس با دانشگاه‌های رقیب در جایگاه بهتری قرار می‌دهد. دستاوردهای فارغ‌التحصیلان موفق و اعتماد و اعتبار حاصل از کیفیت بالای دانشگاه، وجهه آن را در میان ذی‌نفعان ارتقا می‌دهد. اعتبارسنجی از ابتدا به‌عنوان یک سمبل مشروعیت، شهرت و قدرت در نظام آموزشی مورد استفاده بوده و همواره در مؤسسات در جهت تضمین کیفیت تأثیرگذار بوده است (بازرگان، ۱۳۹۲). حسینی مقدم (۱۳۸۹)، معتقد است کیفیت بروندهای آموزشی و پژوهشی موجب رقابت‌پذیری در آموزش عالی شده است و در این میان، ارزیابی و تضمین کیفیت عملکرد واحدهای آموزش عالی به‌عنوان گام مهمی به‌منظور دستیابی به رقابت‌پذیری، همواره در دستور کار سیاست‌پژوهان علم و فناوری بوده است. فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های باکیفیت در یافتن مشاغل کلیدی موفق‌تر از دیگران هستند. ۵- بقای نظام آموزش عالی: آموزش عالی در قرن حاضر با مسائل و چالش‌های گوناگونی روبه‌رو است. کمبود بودجه، نحوه و چگونگی اشتغال دانش‌آموختگان، ارتباط دانشگاه و صنعت، افزایش کمی آموزش عالی بدون توجه به کیفیت، آزادی علمی و استقلال دانشگاهی و تطابق نداشتن برنامه‌های درسی با نیازهای دانشجویان و بازار کار از جمله چالش‌هایی هستند که نظام آموزش عالی کشور در دوران معاصر با آنها مواجه است. فشار بر مؤسسات در جهت این تغییرات، منعکس‌کننده عوامل بیرونی و ارزش‌های خارجی است. زمانی که دولت‌ها نظام‌های آموزش عالی خود را گسترش می‌دهند، معمولاً هدف اقتصادی یا اجتماعی خارجی را در ذهن می‌پروراندند. بنابراین تأمین بودجه آموزش عالی به نحو فزاینده‌ای مشروط است؛ مشروط به دست یافتن به هدف‌های منبع‌تأمین‌کننده بودجه، چه برای پژوهش‌های قراردادی، نیروی انسانی آموزش دیده، برابری اجتماعی بیشتر یا هر چیز دیگر. مؤسسات برای بقا و موفقیت باید به این هدف‌های بیرونی دست یابند و در موارد عملی نیز باید از آنها در تصمیم‌گیری‌های داخلی بهره بگیرند و در صورت لزوم فرهنگ‌های تثبیت‌شده را اصلاح کنند (برنان و شاه، ۲۰۰۰).

دانشگاه‌ها برای حفظ و بقای خود در برابر تغییرات بیرونی و درونی ناگزیر از تطبیق خود با شرایط هستند. رعایت استانداردهای کیفی و ارزشیابی مستمر آنها، برای پاسخگویی به متقاضیان و دانشجویان و جذب آنها ضروری است. دانشگاه‌های باکیفیت از طریق جذب دانشجویان بین‌المللی و همکاری‌های مشترک توانایی جذب منابع مالی را به دست خواهند آورد. با کمک استادان باکیفیت و فارغ‌التحصیلان توانمند، مشکلات بسیاری در حوزه ارتباط با صنعت و اشتغال فارغ‌التحصیلان نیز رفع خواهد شد.

۶- پاسخگویی دانشگاه‌ها: دانشگاه‌ها وظیفه دارند نسبت به ذی‌نفعان خود پاسخگو باشند. خادم محترم و سلیمی (۱۳۹۸) در بررسی ارزشیابی و تضمین کیفیت در نظام آموزش عالی دریافتند، آموزش عالی دارای دو دسته ذی‌نفع درونی و بیرونی است. ذی‌نفعان درونی افرادی هستند که به طور مستقیم از نتایج مشارکت در آموزش عالی برخوردار می‌شوند که از آن جمله دانشجویان، هیئت علمی و سطوح مدیریتی هستند ذی‌نفعان بیرونی نیز در طیف وسیع‌تری قرار می‌گیرند که می‌توان آنها را در سطوح سیاست‌گذاری، اجتماعی، اشتغال و خانواده دسته‌بندی کرد. ایجاد ساختار تضمین کیفیت در آموزش عالی تا حد زیادی می‌تواند پاسخگوی این نظام در قبال ذی‌نفعان درونی و بیرونی آن باشد.

۷- ارتقای کیفیت دانشگاه‌ها: طبیعی است که رعایت استانداردها موجب ارتقای کیفیت خواهد شد. در بسیاری از کشورها از بین‌المللی شدن آموزش عالی برای اطمینان یا ارتقای کیفیت آموزش عالی استفاده می‌شود و برخی کشورها برای دستیابی به بالاترین حد کیفیت آموزشی رقابت‌پذیری در بازار جهانی به سوی بین‌المللی شدن آموزش عالی روی آورده‌اند (خراسانی، ۱۳۹۶).

بررسی آیین‌نامه‌های دفاتر نظارت و ارزشیابی و تضمین کیفیت دانشگاه‌ها نیز نشان می‌دهد بهبود کیفیت از هدف‌های تعیین شده این دفاتر است. به عنوان مثال، در آیین‌نامه مربوط به دانشگاه شهید بهشتی آمده است: یکی از مهم‌ترین وظایف دانشگاه تضمین کیفیت و ایجاد راهکارهای لازم برای بهبود کیفیت در امور آموزشی، پژوهشی و پرورشی است. هدف مدیریت نظارت و ارزیابی آسیب‌شناسی، ارائه راهکارها و ایجاد زمینه لازم برای تضمین و بهبود کیفیت در دانشگاه است.

۸- تقویت زبان انگلیسی در آموزش عالی: فراستخواه (۱۴۰۰)، معتقد است زبان ابزار ثانوی برای ابراز اندیشه نیست. اندیشیدن و آموختن ما با زبان همراه است، پس انتظار نداشته باشیم یک پژوهشگر از زبان‌های انگلیسی، آلمانی و غیره برای مطالعات مختلف به ایران بیاید و در اینجا بتواند بدون اینکه با زبان خودش ارتباط بگیرد، بدون اینکه بتواند پرسش‌ها را به زبان خود مطرح کند و شرایط مطلوبی داشته باشد و ما بتوانیم استاد و دانشجوی بین‌المللی مؤثری داشته باشیم. سیاق بین‌المللی دانشگاه ما لنگ است و کمتر دانشجوی مستعد بین‌المللی با این شرایط می‌تواند تصمیم منطقی

بگیرد و ایران را برای ادامه تحصیلات خود انتخاب کند.

با توجه به اینکه تنها زبان مورد استفاده در آموزش عالی زبان فارسی است، مناسبات بین‌المللی موجب تقویت زبان انگلیسی در دانشجویان و هیئت علمی خواهد شد. تدریس به زبان انگلیسی یکی از عوامل مهم در توفیق دانشگاه‌های پیشرفته در زمینه بین‌المللی شدن بوده است (وربیک و لیزنسکی^۱، ۲۰۰۷). در واقع با بین‌المللی شدن آموزش عالی متعهد به استفاده از زبان انگلیسی در کلاس‌های درس خواهیم بود و این پیامد مثبتی برای دانشگاه‌ها خواهد بود (خراسانی، ۱۳۹۶، ص ۵۳).

۹- حل مشکلات جامعه به کمک دانشگاه‌ها: محیط جهانی و رقابت‌آمیز امروزی چالش‌هایی را برای دانشگاه‌ها ایجاد کرده است که پاسخگویی به این چالش‌ها مستلزم تغییرات سازمانی و نوآوری در مدیریت دانشگاه‌ها است و لازمه آن باز بودن و پاسخگو بودن دانشگاه‌ها به تقاضاهای محیط بیرونی است (ویرا^۲، ۲۰۰۴).

۱۰- تجاری‌سازی دانش: کیفیت آموزش عالی به شیوه‌های گوناگون بر فرایند تولید اشتغال و ثروت تأثیرگذار است. استادان باکیفیت از طریق تولیدات علمی باکیفیت و ثبت اختراع و به‌ویژه همکاری‌های مشترک در تجاری‌سازی ایده‌ها و عقاید مشارکت دارند. فارغ‌التحصیلان باکیفیت نیز از طریق کارآفرینی و تعامل با صنعت در این فرایند سهمیم هستند.

در قرن ۲۱ با شتاب گرفتن روند جهانی شدن و ظهور اقتصاد دانش‌بنیان، همه کشورها برای یافتن استراتژی‌های مناسب و شیوه‌های ویژه برای حفظ خود در رقابت در حال رشد در اقتصاد جهانی می‌کوشند. در چنین شرایطی نهاد آموزش عالی به عنوان موتور پیشران مسئولیت‌های خطیر، اهمیت دوچندان خواهد داشت، بنابراین، نهاد آموزش عالی برای ایفای نقش و مسئولیت‌های حیاتی خود نیازمند در پیش گرفتن استراتژی‌هایی در حوزه‌های آموزش، پژوهش و تجاری‌سازی خواهد بود (ملکی‌نیا و همکاران، ۱۳۹۷).

۱۱- توسعه پایدار: اطمینان از کیفیت در آموزش عالی، موجب تربیت دانشجویان توانمند و تحویل فارغ‌التحصیلان باکیفیت به جامعه خواهد شد. با تغییر پارادایم توسعه از توسعه اقتصادی به توسعه پایدار، نقش و کارکرد نظام آموزش عالی نیز دچار تحولات اساسی شده است. نظام آموزش عالی در چارچوب پارادایم توسعه اقتصادی نهادی است که با تبعیت از رویکرد بازار و عقلانیت ابزاری، در تلاش برای نیروی انسانی ماهر برای اشتغال در اقتصاد سرمایه‌داری، تجاری‌سازی دانش و خلق ثروت از دانش است. اما آموزش عالی در چارچوب پارادایم توسعه پایدار، نهادی است که با تبعیت از عقلانیت جوهری در قبال جامعه‌ای که در آن فعالیت می‌کند، دارای مسئولیت اجتماعی است و

1. Verbik & Lasanowski
2. Vaira

درصد تحقق ارزش‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی برای نسل‌های کنونی و آتی است (صادقی و یزدان‌فر، ۱۳۹۵).

۱۲- استقلال و مرجعیت علمی دانشگاه‌ها: فضای رقابتی سازنده، پژوهش محوری، رتبه و جایگاه ممتاز در جایگاه ملی و بین‌المللی از جمله عوامل مؤثر بر تبدیل شدن دانشگاه به مرجع علمی خواهد بود. کیفیت استادان و پژوهشگران و همچنین وجود دانشجویان توانمند در پیدایش فضای رقابتی مؤثر خواهد بود. فضایی که موجب توسعه و ترویج علم، گسترش آموزش متناسب با نیازهای جامعه و بهره‌گیری از فرصت‌های مطلوب است. مرجعیت علمی دانشگاه‌های کشور خود سبب استقلال هرچه بیشتر آنها خواهد شد. پژوهش کوشازاده و همکاران (۱۳۹۹) بیانگر آن است که کیفیت مدیریت دانشگاه، کیفیت پژوهش‌های اجرا شده، کیفیت امکانات و ساختارهای آموزشی از جمله ابعاد مرجعیت علمی دانشگاه هستند.

نتیجه‌گیری

بین‌المللی شدن آموزش عالی از مباحث مورد توجه در دهه‌های اخیر بوده و پژوهش‌های بی‌شماری در این حوزه صورت گرفته و دلایل متعددی برای این مقوله ذکر شده است. از جمله آنها می‌توان به رقابت در آموزش عالی، کمبود منابع و نیاز به تأمین بودجه توسط خود آموزش عالی، تغییرات بیرونی و عوامل محیطی مؤثر بر دانشگاه اشاره کرد. در کشورهای اروپایی با انعقاد توافقنامه‌هایی نظیر بولونیا یا اراسموس روند بین‌المللی شدن به صورت رسمی آغاز شده است. در کشور ما نیز در اسناد بالادستی نظیر برنامه ششم توسعه بر بین‌المللی شدن آموزش عالی تأکید شده و نظرات خبرگان و متخصصان حاکی از اهمیت روزافزون این پدیده و لزوم حرکت به سوی بین‌المللی شدن است. از سوی دیگر، ورود به جامعه علمی جهانی بدون توجه به کیفیت آموزش عالی و مؤلفه‌های آن، امکان‌پذیر نیست. کیفیت علاوه بر رقابت‌پذیر کردن دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، به جامعه‌پذیری علمی کمک کرده و از طریق کیفیت استادان، دانشجویان، مقاله‌ها و تولیدات علمی، امکان همکاری‌های مشترک در پروژه‌های علمی در روند بین‌المللی شدن مؤثر است. در پژوهش حاضر، بررسی نظر متخصصان و صاحب‌نظران نشان داد که دستیابی به بین‌المللی شدن آموزش عالی از طریق توجه به کیفیت و اعتبارسنجی میسر است. بنابراین الگوی اعتبارسنجی آموزش عالی با ۳ عامل اصلی الزامات رقابتی شدن روزافزون دانشگاه‌ها، نیاز به سرمایه انسانی تعالی‌یافته و تقاضاگرایی و پدیده مرکزی تضمین کیفیت هم‌وسیله و هم‌هدف کشف شد. بدین معنی که در شرایط محیطی موجود (ناپایداری سیاسی، اقتصاد دولتی، سرمایه اجتماعی، اجتناب از عدم قطعیت و زمینه‌های فرهنگی فردگرا) نیازمند به‌کارگیری راهبردهایی هم در سطح دانشگاه‌های کشور و هم در سطح دولت و سیاست‌گذاران هستیم. در سطح دانشگاه اجرای ارزیابی درونی و بیرونی

لازم است و در سطح دولت و سیاست گذاران اشاعه فرهنگ اعتبارسنجی آموزش عالی، شایسته سالاری در گزینش متولیان اعتبارسنجی، توجه بیشتر به آموزش مجازی و راه اندازی پردیس های بین المللی دانشگاهی از جمله اقداماتی است که ضروری به نظر می رسد. همچنین، با فائق آمدن بر چالش هایی همچون تحریم های سیاسی و اقتصادی، انزوای سیاسی، استفاده از زبان های واسط فارسی، محدود شدن اعتبارسنجی به نظارت بوروکراتیک، تعارض منافع و نفوذ ذی نفعان در سیاست گذاری، زیرساخت های فناوری و آمار و اطلاعات و غلبه نگاه سیاسی در آموزش عالی زمینه پیامدهای مثبت اعتبارسنجی در آموزش عالی ایران را فراهم کنیم. پیامدهای مثبت اعتبارسنجی آموزش عالی در ایران با این الگو در دو سطح ملی و فراملی قابل ملاحظه است. پیامدها در سطح فراملی تعاملات بین فرهنگی، بین المللی شدن و ارتقا در رتبه جهانی است و در سطح ملی وجهه و شهرت دانشگاه، بقای نظام آموزش عالی کشور، مسئولیت پذیری و پاسخگویی دانشگاه ها، ارتقای کیفیت دانشگاه، تقویت زبان انگلیسی، حل مشکلات جامعه به کمک دانشگاه ها، تجاری سازی دانش و توسعه پایدار خواهد بود. اعتبارسنجی آموزش عالی نقش مهمی در بین المللی شدن آن دارد و چنانچه کشور تصمیم دارد این مسیر را به صورت جدی طی کند، نیازمند اهتمام جدی در نهادینه سازی فرهنگ کیفیت و اعتبارسنجی در آموزش عالی است. در شرایط رقابتی آموزش عالی در دنیا تنها با رعایت استانداردهای بین المللی کیفیت می توان در کنار سایر رقبا، به جذب بازار بین المللی اقدام کرد.

پیشنهادها

۱. ایجاد کارگروه ویژه مطالعه و بررسی شاخص های بین المللی اعتبارسنجی
۲. عضویت در نهادهای منطقه ای و بین المللی تضمین کیفیت و اعتبارسنجی
۳. مقایسه دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی کشور با دانشگاه های برتر در رتبه بندی های جهانی و شناسایی نقاط قوت و ضعف آنها
۴. ایجاد مکانیسم های تشویقی و ایجاد انگیزه در دانشگاه های کشور برای ارزیابی بیرونی
۵. طراحی و اجرای برنامه های مشترک تبادل دانشجو با سایر کشورها
۶. تعریف قوانین شناخت متقابل مدارک تحصیلی
۷. شناسایی دانشگاه های دارای پتانسیل جهت بین المللی شدن و تأکید بر رعایت استانداردهای کیفیت در آنها
۸. نهادینه کردن فرهنگ اعتبارسنجی از طریق ایجاد آگاهی در ذی نفعان آموزش عالی
۹. ایجاد نهادهای خصوصی مستقل اعتبارسنجی در کنار متولیان دولتی و همکاری میان آنها.

References

- Amin Muzaffar, F., Amiri Miandoab, Sh., Abbaszadeh, M., & Alizadeh Aghdam, M. B. (2015). A study of the politicization of higher education system managers with a qualitative approach. *Bi-Quarterly Journal of Contemporary Sociological Research*, 4(7). (persian)
- Bazargan, A. (2013). *Educational evaluation*. Tehran: Samat Publications. (persian)
- Bazargan, A., (1997). Quality and its evaluation in higher education: A look at national and international experiences. *Rahyafte Magazine*, 15, 71-60. (persian)
- Brennan, J., & Shah, T. (2000). *Managing quality in higher education: An international perspective on institutional assessment and change*. Open University Press.
- Breton, G. (2003). Introduction. Higher Education: From Internationalisation to Globalization. In Breton, G. and Lambert, M.(Ed) (2003). *Universities and Globalization; Private Linkages*, Public Trust. Paris, Unesco Publishing.
- De Wit, H., & Altbach, P. G. (2021). Internationalization in higher education: global trends and recommendations for its future. *Policy Reviews in Higher Education*, 5(1), 28-46.
- De Wit, H. (2002). *Internationalization of higher education in the United States of America and Europe*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Faraskhah, M. (2017). *Qualitative research method in social sciences, with emphasis on theory (grounded theory GTM)*. Tehran: Agah Publications. (persian)
- Fazeli, N. (2004). A Look at Globalization and Global Trends in Higher Education Developments and the Status of Higher Education in *Iran Conference on Higher Education and Sustainable Development*, Higher Education Research and Planning Institute. (persian)
- Hatami, J., Mohammadi, R., & Eshaghi, F. (2012). The Structure Challenge for Quality Monitoring and Evaluation in Higher Education in Iran. *Fifth Conference on Quality Assessment in the University System, University of Tehran, Campus of Technical Colleges*. (persian)
- Hosseini Moghadam, M. (2010). A review of the global experience of evaluating the higher education system. *Rahyafte Magazine*, 46. (persian)
- <https://www.isna.ir/news/1400072517320>
- Jang, J. Y. (2009). *Analysis of the relationship between internationalization and the quality of higher education*. University of Minnesota.
- Hushmand Hamedani, N. (2018). The Role of International Interactions in the Quality of Higher Education: The Quality and Internationalization of Higher Education: *The First International Conference and the Twelfth National Conference on Quality Evaluation in University Systems*, Al-Zahra University Performance Evaluation and Monitoring Center.

- (persian)
- Khadem Mohtaram, K., & Salimi, M. (2019). Evaluation and quality assurance in the higher education system. *Bimonthly Journal of Applied Studies in Management & Development Sciences*, 15(1), 47-61. (persian)
- Khorasani, A., & Zamani Manesh, H. (2016). Effective Strategies in the Internationalization of Iranian Universities and Higher Education Institutions. *Education Strategies in Medical Sciences (Educational Strategies)*, 5(3), 189-183. (persian)
- Knight, J. (2004). New rationales driving internationalization. *International Higher Education*, 34. Doi.org/10.6017/ihe.2004.34.7404
- Kushazadeh, F., Akbari, A., Maqool, A., & Kushazadeh, A. (2020). Designing the university scientific authority model; Identification of dimensions and elements (Case study: Imam Reza International University). *Bi-Quarterly Journal of Management in Islamic University*, 9(1), 122-107. (persian)
- Lapina, I., Roga, R., & Mürsepp, P. (2016). Quality of higher education: International students' satisfaction and learning experience. *International Journal of Quality & Service Sciences*, 8(3), 263- 278.
- Leusenkamp, E. M. M. (2017). *Internationalization and quality of higher education, a closer look at the impact of cultural diversity*. Bachelor's thesis, University of Twente.
- Malekinia, E., Malekinia, Z., & Faizi, S. (2018). Strategies Needed by Iran's Higher Education System in the Age of Globalization. *Macro Strategic Policies Quarterly*, 6(4), 545-518. (persian)
- Mohseni, H. S. (2017). Pathology of Scientific-International Cooperation in Iranian Higher Education. *Social-Cultural Strategy Quarterly*, 6(22), 281-259. (persian)
- Motova, G., & Navodnov, V. (2020). Twenty years of accreditation in Russian higher education: lessons learnt. *Higher Education Evaluation & Development*, 14(1), 33- 51.
- Nazarzadeh Zare, M., & Naderi, A. (2015). Higher Education with the Approach of Knowledge Economy for Educating Human Capital. *Rahyaft*, 25(58), 85 - 98.
- Qalavandi, H., Hassani, M., & Moradi, Z. (2018). Analysis and evaluation of the position of the country's universities in the indicators of internationalization of higher education from the perspective of students: (Case study of the University of Tehran). *Journal of Management of Government Organizations*, 6, 157-173. (persian)
- Oyewole, O. (2009). Internationalization and its implications for the quality of higher education in Africa. *Higher Education Policy*, 22(3), 319-329.
- Sadeghimandi, F., Mohammadi, R. & Zamanifar, M. (2018). The role of regional and

- international quality evaluation and quality assurance institutions in the development of quality of higher education systems. *The first international conference and the twelfth national conference on quality evaluation in university systems*, Al-Zahra University Performance Evaluation and Monitoring Center. (persian)
- Sadeghi, M., & Yazdanfar, S. (2016). Sustainability Assessment in Iranian Higher Education: Identifying the Appropriate Pattern in Islamic Azad University. *Quarterly Journal of Law Enforcement Education*, 3(12), 173-139. (persian)
- Salas, R. (2014). *The Rationales and Strategies of Internationalization in Higher Education: A Comparative Study of the University at Albany, SUNY and the University of Oslo* (Master's thesis).
- Samadi Miar Kalai, H., & Samadi Miar Kalai, H. (2012). Mutual expectations of university and industry in a knowledge-based economy. *National Conference on Entrepreneurship and Management of Knowledge-Based Businesses*. (persian)
- Seeber, M., Cattaneo, M., Huisman, J., & Palaria, S. (2016). Why do higher education institutions internationalize? An investigation of the multilevel determinants of internationalization rationales. *Higher Education*, 72(5), 685-702.
- Selajgeh, A., Farajollahi, M., Musapour, N. and Sarmadi, M. R. (2017). Explain and validate the components and indicators of internationalization of virtual colleges. *Journal of Educational Strategies in Medical Sciences*, 6(10), 541-526. (persian)
- Shekarriz, Z., & Shekarriz, F. (2018). The role of internationalization of education in improving the quality and effectiveness of higher education. *The First International Conference and the Twelfth National Conference on Quality Evaluation in University Systems*, Al-Zahra University Performance Evaluation and Monitoring Center. (persian)
- Tavassoliyan, F. (2016). Internationalization of Universities, *National Congress of Higher Education of Iran*. (persian)
- Tawfiqi Darian, J. (2009). The need to improve quality in higher education. *Journal of Industry & University*, 2(5,6), 199-153. (persian)
- Tran, L. T., & Marginson, S. (Editors) (2018). *Internationalisation in Vietnamese higher education*. Springer.
- Vahdat, M. A., & Olya, M. S. (2003). Information technology and higher education in the book: *Encyclopaedia of Higher Education*. By Nadergholi Ghorchian and others, Tehran: Farsi Encyclopaedia Foundation.
- Vaira, M. (2004). Globalization and higher education organizational change: A framework for analysis. *Higher Education*, 48(4), 483-510.

- Van der Wende, M. (2007). Internationalization of higher education in the OECD countries: Challenges and opportunities for the coming decade. *Journal of Studies in International Education*, 11(3-4), 274-289.
- Verbik, L., & Lasanowski, V. (2007). International student mobility: patterns and trends. *World Education News and Reviews*, 20(10), 1-16.
- Yamanidoozi Sorkhabi, M. (2018). *Quality in higher education*. Tehran: Organization for the Study and Compilation of University Humanities Books (Samt). (persian)
- Zeinabadi, H., Kiamanesh, A. and F., V. (2005). Assessing the internal quality of the counseling and guidance group of Tarbiat Moallem University of Tehran in order to propose a model for improving the quality and moving towards the accreditation of counseling and guidance groups in the country, *New Journal & Counseling Research*, 4(15). (persian)